

Vedlegg til Kirkebevaringsfondets årsrapport 2025

Nullpunktsmåling basert på Kirkekontrollen 2025 og eksisterende kunnskap fra tilstandsanalyser

Redegjøring knyttet til styringsparameter i tildelingsbrev for 2026

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid mellom

Innhold

Innhold.....	1
Innledning.....	2
1. Nullpunktsmåling basert på Kirkekontrollen 2025	3
1.1. Om Kirkekontrollen	3
1.2. Metode	3
1.3. Resultater	4
2. Startpunkt per kirkebygg basert på eksisterende kunnskap fra tilstandsanalyser	6
2.1. Datagrunnlag.....	6
2.2. Gjennomgang av data og tendenser i datagrunnlaget	8
2.3. Oppfølging av tilstand over tid – muligheter i Ordna eiendom.....	9
3. Styringsparameter S1: Tilstanden på de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene.....	11
3.1. Oppsummering basert på Kirkekontrollen og utførte tilstandsanalyser	11
3.2. Kort om inventar	11
4. Styringsparameter S2: Kirker som har kommet i gang med bevaringsarbeider	12
4.1. Styringsparameter S2 a: Gjennomførte forprosjekter	12
4.2. Styringsparameter S2 b: Gjennomførte tilstandsanalyser	13
4.3. Styringsparameter S2 c: Gjennomførte tiltak, innsatsområde 2	14
5. Styringsparameter S3: Kirker som har gjennomført hovedprosjekt og bruken av disse	16
5.1. Gjennomførte hovedprosjekter	16
5.2. Pågående hovedprosjekter	16
5.3. Bruken av kirkene	17
Avslutning	17
Tabell 1. Oversikt over fagrapporter (startpunktmålinger 2023 og 2024) på NS 3424, nivå 2+ (B)	19
Tabell 2. Oversikt over fagrapporter sendt som vedlegg til KBF (startpunktmålinger) på NS 3424 nivå 1, 2 og 3 (A, B, C, D og E)	20

Innledning

Som et vedlegg til årsrapport for 2025 er sekretariatet i Kirkebevaringsfondet bedt om å redegjøre for en nullpunktsmåling for tilstanden til de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene. Denne skal baseres på hhv. Kirkekontrollen 2025 og eksisterende kunnskap fra gjennomførte tilstandsanalyser.

Med begrepet «nullpunktsmåling¹» forstår vi måling av et forhåndsdefinert utvalg av indikatorer på et gitt tidspunkt. Målingen benyttes som en referanse for fremtidige målinger av de samme indikatorene. Målingen kan gjelde et representativt utvalg (Kirkekontrollen) eller en enkeltkirke (fagrapporter/tilstandsanalyser).

Vedlegget er utarbeidet av KAs ansatte i sekretariatet. KA har en særskilt rolle når det gjelder innhenting, lagring, analyse og formidling av kunnskap om kirkebygg og inventar, jfr. Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

I de følgende kapitlene vil vi først redegjøre for Kirkekontrollen 2025 og hvorfor den kan omtales som en nullpunktsmåling for egenrapportert tilstand for de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene. Videre vil vi beskrive eksisterende kunnskapsgrunnlag fra tilstandsanalyser utført av fagpersoner². Vi vil diskutere bruken av begrepet nullpunktsmåling i denne sammenhengen og vise at vi foreløpig kun har tilstrekkelig datagrunnlag til å måle på individuelt nivå (per kirke). Vi vil skissere en metode for langsiktig oppfølging av tilstandsmålinger i databasen Ordna eiendom.

I kapittel 3, 4 og 5 vil vi redegjøre for styringsparameterne i tildelingsbrevet fra Barne- og familiedepartementet, og redegjøre for status, utvikling og utfordringer for hvert av punktene.

Nr.	Styringsparametre (S)
S1	Tilstanden på de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene
S2	Kirker som har kommet i gang med bevaringsarbeider <ul style="list-style-type: none">a) Gjennomførte forprosjektb) Gjennomførte tilstandsanalyserc) Gjennomførte tiltak innenfor innsatsområde 2
S3	Kirker som har ferdigstilt hovedprosjekt og bruken av disse

Til slutt vil vi oppsummere det eksisterende datagrunnlaget og vurdere i hvilken grad det kan bidra til vurdering av kriteriene for måloppnåelse i Forskrift for tilskudd til kulturhistorisk viktige kirkebygg.

¹ Ref. DFØs definisjon av nullpunktsmåling <https://www.dfo.no/fagomrader/styring-i-staten/gevinstrealisering/planlegge-gevinstrealiseringen#section-nullpunktsm-linger-9>

² Kirkekontrollen er en nivå 1-analyse i henhold til NS3424, mens de analysene som refereres til som utført av fagpersoner er på nivå 2 i samme system. Tilstandsanalyseverktøyet som skal benyttes under overordnet forprosjekt gjennom Kirkebevaringsfondet, og som er tilgjengelig i databasen Ordna eiendom, er på nivå 2 utvidet.

Nullpunktsmåling basert på Kirkekontrollen 2025

Om Kirkekontrollen

Kirkekontrollen er en undersøkelse av kirkebyggenes tilstand som blir gjennomført av KA hvert fjerde år. Den første undersøkelsen ble gjort i 2005, og den hittil siste i 2025. Undersøkelsen er på nivå 1 i henhold til Norsk standard (NS 3424) og utføres av kirkeeier selv eller andre som kirkeeier delegerer oppgaven til. Dette innebærer at Kirkekontrollen i de fleste tilfeller ikke utføres av personer med relevant fagkompetanse. Allikevel gir Kirkekontrollen et godt bilde av tilstanden til kirkebyggene, særlig fordi vi har sammenliknbare data tilbake i tid. Kirkekontrollen har gjennomgående en høy svarprosent. I 2025 var svarprosenten 91,4 for utvalget som helhet, og noe høyere for de vernede kirkene.

Kirkekontrollen 2025 kan defineres som en nullpunktsmåling for Kirkebevaringsfondet når det gjelder egenrapportert tilstand. Senere Kirkekontroller vil referere tilbake til 2025-målingen, og man vil kunne vurdere utviklingen i tilstanden til de kulturhistorisk verdifulle kirkene sett i lys av Kirkebevaringsfondets virksomhet. Målet er at etter hvert som flere og flere kirker gjennomfører istandsettingsprosjekter, vil den rapporterte tilstanden bedre seg for hver nye Kirkekontroll.

Kirkekontrollen er et godt verktøy for måling av tilstanden til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg, både for utvalget som helhet og på bygningsnivå. I Kirkekontrollen 2025 utgjøres datagrunnlaget av hele 893 av de totalt 958 kirkene som omfattes av Kirkebevaringsfondet. Fordi svarprosenten er så høy, kan vi hente ut representative data for ett eller flere bevaringsprogrammer sammenstilt med materialgrupper.

Metode

Utvalg

I de følgende avsnittene har vi trukket ut resultatene for de kirkene som er omfattet av Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg (Kirkebevaringsfondet). Kirkekontrollen 2025 ble besvart for 893 av disse kirkene, en svarprosent på 93,3.

I denne rapporten bruker vi periodeinndelingen som er definert i Kirkebevaringsfondet ³.

Periodene er definert slik:

- Frem til 1536: Bevaringsprogram for middelalderkirker (189 kirker)
- Kirker fra 1537 – 1850: Bevaringsprogram for kirker 1537 – 1850 (327 kirker)
- Nyere listeførte kirker: Bevaringsprogram for kirker oppført etter 1850 (441 kirker)

³ Vi gjør oppmerksom på at inndelingen i Kirkekontrollen som helhet følger vernegrupper og avviker noe fra inndelingene som ligger til grunn for Kirkebevaringsfondet. Avvikene gjelder 20 trekirker som er fra perioden 1537 – 1649, og som er automatisk fredet, men som ikke er definert som middelalderkirker.

Tilstandsgrader

Tilstanden er rapportert for de tre klimaskallpunktene: yttertak og tårn, yttervegger samt grunn og fundamenter. Dette sammenfaller med kriteriet for måloppnåelse i Forskriftens §1.2.b.: *Antallet kirker med tilstandsgrad Bra (TG1) på klimaskall har økt i de tre bevaringsprogrammene.*

Tilstandsgradene i undersøkelsen refererer til de fire gradene i Norsk Standard for tilstandsanalyser av byggverk, NS 3424:2012.

Tilstandsgrad 0 (TG0)	Meget bra. Ingen nevneverdige symptomer eller mangler. «Som ny».
Tilstandsgrad 1 (TG1)	Bra. Bare svake symptomer eller mangler. Stort sett tilfredsstillende.
Tilstandsgrad 2 (TG2)	Mindre bra. Middels kraftige symptomer. Behov for normale reparasjoner.
Tilstandsgrad 3 (TG3)	Dårlig. Kraftige symptomer, evt. sammenbrudd eller alvorlig funksjonssvikt. Mulige følgeskader. Større tiltak nødvendig.

Basert på tilstandsgradene er det utregnet gjennomsnittstall for utvalget. Det følger av denne metoden at et lavt tall indikerer god tilstand mens et høyt tall indikerer dårlig tilstand.

Svarprosent i Kirkekontrollen 2025 fordelt på bevaringsprogrammene i Kirkebevaringsfondet			
Bevaringsprogram	Antall kirker i rapporten	Antall kirker totalt	Svarprosent
Middelalder (-1536)	178	189	94,2 %
1537-1850	301	327	92,0 %
Nyere listeførte	414	441	93,9 %

Tabellen viser at det er en gjennomgående høy svarprosent i kirkekontrollen 2025, aller høyest for middelalderkirkene.

Resultater

Gjennomsnittlig tilstandsgrad for klimaskall fordelt på bevaringsprogram			
Bevaringsprogram	Yttertak og tårn	Yttervegger	Grunn og fundamenter
Middelalder (-1536)	1,28	1,57	1,26
1537-1850	1,22	1,25	1,15
Nyere listeførte	1,34	1,40	1,11

Tabellen over viser den gjennomsnittlige tilstandsgraden for klimaskallpunktene, fordelt på de tre bevaringsprogrammene⁴.

Vi ser at yttervegger i middelalderkirker skiller seg ut med den dårligste rapporterte tilstanden. Samtidig har de nyere listeførte kirkene også relativt dårlig rapportert tilstand for både yttertak og tårn og for yttervegger.

Bevaringsprogram Middelalder (-1536)			
Tilstandsgrad	Yttertak og tårn	Yttervegger	Grunn og fundamenter
Meget bra (0)	21 %	8 %	11 %
Bra (1)	40 %	35 %	56 %
Mindre bra (2)	28 %	47 %	28 %
Dårlig (3)	11 %	10 %	4 %

Ser vi på middelalderkirkene separat, er det fortsatt ytterveggene som skiller seg ut. Det rapporteres om mindre bra eller dårlig tilstand på ytterveggene for 57% av kirkene⁵.

Bevaringsprogram 1537-1850			
Tilstandsgrad	Yttertak og tårn	Yttervegger	Grunn og fundamenter
Meget bra (0)	20 %	18 %	15 %
Bra (1)	45 %	45 %	59 %
Mindre bra (2)	29 %	31 %	22 %
Dårlig (3)	7 %	6 %	4 %

Bevaringsprogrammet for kirker bygd mellom 1537 og 1850 inneholder kirker med flere ulike materialer og konstruksjonsmåter enn middelalderkirkene. For disse kirkene rapporteres det om omtrent samme andel på dårlig side (TG 2 og TG3) for hhv. yttervegger (37%) og yttertak og tårn (36%).

⁴ Gjennomsnittsverdien må alltid sees sammen med fordelingen av de ulike tilstandsgradene, og det er viktig å huske at dersom f.eks. 10% av en gruppe har TG3, blir dette ikke i realiteten mindre alvorlig selv om det i gjennomsnittet nulles ut av at 10% har TG0.

⁵ Av middelalderkirkene som det er rapportert på, er 16% i tre mens 84% er i natursteinsmur (pusset eller upusset).

Bevaringsprogram Nyere listeførte			
Tilstandsgrad	Yttertak og tårn	Yttervegger	Grunn og fundamenter
Meget bra (0)	16 %	11 %	13 %
Bra (1)	47 %	46 %	68 %
Mindre bra (2)	25 %	34 %	15 %
Dårlig (3)	12 %	8 %	4 %

De nyere listeførte kirkene består av enda mer mangfoldige byggemåter- og materialer. Ytterveggene skiller seg nok en gang ut med 42% av utvalget på dårlig side. I dette bevaringsprogrammet finner vi tegl- og råkoppkirkene. For disse to kirketyperne rapporteres det om mindre bra eller dårlig tilstand på yttervegger for hhv 53,2 og 48,4% av kirkene⁶. Dette er ofte store kirker med et komplekst og kostbart istandsettingsbehov.

Startpunkt per kirkebygg basert på eksisterende kunnskap fra tilstandsanalyser

Vi er bedt om å lage en nullpunktsmåling for tilstand på kirkebyggene basert på eksisterende kunnskap. Som de neste avsnittene vil vise, foreligger det en begrenset mengde utførte tilstandsanalyser som er nye nok til å være relevante. Selv om alle disse analysene er utført av fagpersoner, er det brukt ulik metodikk, og analysene er ikke direkte sammenliknbare. Basert på det lave antallet rapporter og ulikheter i metodikk, er det derfor ikke mulig å utføre en nullpunktsmåling som er representativ for alle kirker omfattet av Kirkebevaringsfondet. Imidlertid er det mulig å definere de utførte tilstandsanalysene som et individuelt startpunkt for hver av de undersøkte kirkene. På bakgrunn av dette har vi valgt å benytte begrepet startpunktsmåling heller enn nullpunktsmåling i omtalen av dette.

I det følgende vil vi beskrive datagrunnlaget for utførte tilstandsanalyser og hvordan det er gjennomgått. Vi vil vise tilstandsgrader satt for de tre klimaskallpunktene yttertak og tårn, yttervegger og fundamenter der disse foreligger. Der tilstand er målt etter annen metode vil denne beskrives. Det er viktig å understreke at vårt datagrunnlag er for lite for kvantitativ analyse og kun kan si noe om de enkelte kirkene som er undersøkt.

Til slutt vil vi beskrive hvilke muligheter som finnes for å følge tilstanden til det individuelle kirkebygg på lang sikt i databasen Ordna eiendom. Den første tilstandsanalysen, utført som en del av overordnet forprosjekt med midler fra Kirkebevaringsfondet, vil i systemet som vi foreslår fungere som det enkelte byggs startpunktsmåling. Når datamengden på sikt øker, kan dette danne grunnlag for statistikk og langsiktige prioriteringer.

Datagrunnlag

Til sammen finnes det 44 tilstandsvurderinger som har fulgt som vedlegg til søknader eller sluttrapporter til Kirkebevaringsfondet. I tillegg finnes det 53 tilstandsanalyser for middelalderkirker

⁶ Kirkekontrollen 2025 s. 61.

i stein, og 2 fra 1537 - 1850 registrert i Kirkebygdatabasen (forløperen til Ordna eiendom). Disse tilstandsanalysene omtales som startpunkt for fagundersøkelser.

Disse fordeler seg slik:

Oversikt over type tilstandsanalyser i eksisterende rapporter	Antall rapporter	Vedlagt søknad
A - Tilstandsanalyse utarbeidet av KA etter NS 3424 nivå 2	9	ja
B - Detaljert tilstandsanalyse av nyere dato registrert i KBDB utført etter NS 3424 nivå 2+. (Gjelder hovedsakelig middelalderkirker i stein).	55	Nei
C - Detaljert tilstandsanalyse utarbeidet av KA etter NS 3424 og NS 16096 nivå 2 utvidet	8	Ja
D - Tilstandsanalyse utarbeidet etter NS 3424 nivå 2, egendefinert format	14	Ja
E - Tilstandsanalyse utarbeidet etter NS 3424, nivå 3	11	Ja

En tilstandsanalyse er en systematisk undersøkelse av den tekniske tilstanden til et bygg for å kartlegge skader, avvik og vedlikeholdsbehov. Krav til rapportering av data samt utforming av rapport varierer ut fra hvilket tilstandsanalyseverktøy som er benyttet og hvilket detaljnivå undersøkelsen er gjennomført på. Alle verktøyene er basert på NS 3424, de fleste på nivå 2. De forskjellige variantene av tilstandsanalyser er ikke direkte sammenliknbare, grunnet forskjellig metode for rapportering av tilstandsgrad og konsekvensgrad. I de neste avsnittene er de ulike typene tilstandsanalyser beskrevet kort og navngitt med bokstaver som henvises til i tabeller i slutten av dokumentet. Ingen av undersøkelsene på nivå 2 vil kreve dispensasjon eller tillatelse fra vernemyndigheter.

A - Tilstandsanalyseverktøy utarbeidet av KA etter NS 3424 nivå 2

Dette er et tilstandsanalyseverktøy som ble utviklet av KA i samarbeid med Multiconsult i 2017. Verktøyet er bygd opp som en systematisk gjennomgang av kirkenes tekniske utfordringer og behov for vedlikehold. Hver større bygningsdel, som takkonstruksjon, yttervegger, fundamenter osv., er inndelt i underpunkter som beskrives hver for seg i kortfattede tekster og oppsummeres separat i en kalkyle hvor kostnaden ved oppgraderinger og utbedring av skader stipuleres.

Dette er også tilstandsanalysens svakhet, da den i for stor grad har fokus på de stipulerte kostnadene knyttet til utbedringer. Kostnadene må anses som usikre, da det ikke foreligger konkrete tilhørende beskrivelser eller mengderegnskap.

Verktøyet gir heller ikke rom for å vurdere sammenhengen mellom ulike skader eller å skille mellom primærskader og følgeskader, noe som gjør prioritering av istandsettingstiltak vanskelig. Dette skyldes også analysen kun omfatter vurdering av TG (tilstandsgrad) og ikke KG (konsekvensgrad).

B - Detaljert tilstandsanalyse av nyere dato registrert i KBDB utført etter NS 3424 og NS 16096 nivå 2+. (Gjelder middelalderkirker i stein).

Tilstandsanalyseverktøyet ble utarbeidet i 2022, primært til bruk for registrering av klimaskallet på middelalderkirker i stein på nivå 2+. Bestillingen fra Barne- og familiedepartementet var at KA skulle

utvikle et metodeverktøy for det kommende bevaringsprogrammet for kulturhistorisk viktige kirkebygg. Målet var å kategorisere kirkebyggene og å legge grunnlaget for prioritering, budsjettering og fremdriftsplaner basert på alder, verneverdi og tilstand.

Analyseverktøyet ble utviklet med tanke på en enhetlig metode der skader kategoriseres gjennom koding, slik at de kvantitativt er sammenlignbare utfra TG og KG. I tillegg skal det utføres arkivøk for å utarbeide endrings- og skadeutbedringshistorikk for de enkelte kirkene, samt at alle skader skal nedtegnes på enten snitt-, plan- eller fasadetegninger, eller på fotografier.

Kostnadskalkyler er utelatt, da dette blir ivaretatt som del av en grundigere analyse på nivå 3 med registrering i særskilt forprosjekt.

C - Tilstandsanalyseverktøy NS 3424 og NS 16096 nivå 2 utvidet for kirkebygg

Dette er en videreutvikling av NS 3424 og NS 16096 nivå 2+, utvidet for å ivareta variasjonen i materialer på alle typer kirker fra middelalder og frem til 1940. Verktøyet er også utvidet til å omfatte alle konstruktive innvendige bygningselementer. Dette verktøyet ligger i Ordna eiendom, og skal benyttes ved overordnet forprosjekt med tilskudd fra Kirkebevaringsfondet.

D - Tilstandsanalyseverktøy NS 3424 egendefinert format, nivå 2 for kirkebygg

En tilstandsanalyse som i all hovedsak bygger på prinsippene i NS 3424, men hvor rapporteringen av data og innhold er utformet av den enkelte rådgivervirksomhet.

E - Tilstandsanalyseverktøy NS 3424, nivå 3

En smalere og mer spisset tilstandsanalyse som setter søkelys på én eller flere bygningsdeler uten å kartlegge hele bygningen. Typiske rapporter kan f.eks. gjelde skifertak, yttervegger eller vinduer. Dette er en dybderapport som gjerne også kartlegger kostnader ved foreslåtte løsninger til utbedringer. Nivå 3-undersøkelser vil ofte kreve dispensasjon eller tillatelse til inngrep på bygningen.

Sammenlikning av data fra fagkontroller basert på NS3424

Data fra de ulike typene rapporter og registreringer kan ikke uten videre trekkes ut i sammenliknbare indikatorer, fordi struktur og oppdeling på registreringene varierer. Det kreves derfor en presis faglig definisjon av hver indikator, og det ideelle er at indikatorene settes av den fagpersonen som gjør tilstandsvurderingen. Det er mulig å trekke ut indikatortall for eksisterende rapporter av de ulike typene, men det vil kreve at en fagperson gjør en vurdering ut fra de tilstandsgradene og konsekvensgradene som er satt, i lys av beskrivende tekst og fotomateriale.

Gjennomgang av data og tendenser i datagrunnlaget

Gjennomgang av fagrapporter – metode

For fagrapportene på NS 3424 nivå 2+ ble antall TG1-TG3 trukket ut fra rapporter i Kirkebyggdatabasen og Ordna eiendom og samlet i tabell 1 i slutten av dokumentet.

Fagrapporter vedlagt søknader eller sluttrapporter til Kirkebevaringsfondet ble innhentet og systematisert. Det ble trukket ut TG for de tre klimaskallpunktene grunn og fundamenter, yttervegger og yttertak og tårn. Der det var satt mer enn én TG i disse tre kategoriene, ble dårligste TG benyttet. Disse dataene er presentert i tabell 2.

Gjennomgang av fagrapporter – resultater

Data fra fagrapportene er presentert i tabellene i slutten av dokumentet. Det er viktig å understreke at tabellene kun gir en oversikt over de tilstandsanalysene som er utført og at resultatene ikke er overførbare til et større utvalg. Fagrapportene for middelalderkirker i stein (tabell 1) gjelder omtrent en tredjedel av det totale antallet slike kirker, men utvalget er ikke representativt, fordi kirkene med antatt dårligst tilstand ble valgt ut til denne undersøkelsen. Fagrapportene fra vedlegg innsendt til Kirkebevaringsfondet er svært få i forhold til det totale utvalget.

Tabellene viser to ulike metoder for valg av indikatorer for tilstand på klimaskallpunktene, hhv. antall TG-registreringer og dårligst TG per punkt. Det er fordeler og ulemper med begge metoder, og dette understreker behovet for et oppfølgingssystem basert på grundige faglige vurderinger.

For hver enkelt kirkeeier vil dataene fra slike tilstandsanalyser være svært viktige for planlegging av istandsetting og vedlikehold av sine kirker. Det er i de fleste tilfeller langt flere TG2- enn TG3-registreringer. Selv om dette kan virke mindre alvorlig, er det avgjørende at TG2-registreringene følges opp gjennom periodisk vedlikehold slik at de ikke får utvikle seg til TG3-skader eller nye følgeskader.

Holdbarhet for tilstandsanalyse

En tilstandsanalyse sier noe om en bygnings tekniske utfordringer og behov for reparasjoner og vedlikehold på tidspunktet for tilstandsvurderingen. Uten reparasjoner og vedlikehold vil skader av et visst omfang kunne utvikle seg over tid med nye følgeskader. Av den grunn er holdbarheten til en tilstandsanalyse vanligvis vurdert til ca. fire år. Etter dette anbefaler vi at en tilstandsvurdering enten oppdateres eller gjennomføres på nytt.

Oppfølging av tilstand over tid – muligheter i Ordna eiendom

System for oppfølging av TG-registreringer på kirkebyggenes klimaskall

Gjennom FDV-systemet i Ordna eiendom har Kirkebevaringsfondet mulighet til å følge utviklingen på klimaskallet på hvert enkelt kirkebygg tettere enn gjennom Kirkekontrollen. Når en tilstandsanalyse utføres som en del av et overordnet forprosjekt, skal verktøyet i Ordna eiendom benyttes (NS 3424 nivå 2 utvidet). Dette vil resultere i en lang rekke TG-registreringer per bygg.

Det er mulig å definere indikatorer for de tre komponentene som utgjør klimaskallet (grunn og fundamenter, yttervegger og yttertak) og registrere tilstandsgrad på disse basert på tilstandsanalysene. De samme indikatorene vil få oppdatert tilstandsgrad ved neste tilstandsanalyse, og man vil på denne måten kunne følge kirkebyggets tilstand over tid. Indikatorene må defineres på et overordnet nivå og være de samme for alle kirkebygg der det gjennomføres en tilstandsanalyse i forbindelse med overordnet forprosjekt. Det er derfor svært viktig at valg og definisjon av indikatorer baseres på en grundig faglig vurdering.

det noe mer utvikling enn det gjør for klimaskallpunktene. Det er imidlertid viktig å komme i gang med et slikt arbeid dersom kriteriet i §1-2 c i forskriften skal kunne oppfylles⁷.

Det er viktig å understreke at systemet for oppfølging av tilstanden til klimaskallet på de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene også må utvikles videre for å kunne levere de dataene som etterspørres som kriterier for måloppnåelse i forskriften. Gjennom Ordna eiendom har Kirkebevaringsfondet svært gode muligheter for å følge og vurdere resultatene av tilskuddene som blir gitt. Dette krever arbeid og ressurser, men vil kunne ha stor betydning for Kirkebevaringsfondet på lang sikt.

Styringsparameter S1: Tilstanden på de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene

Oppsummering basert på Kirkekontrollen og utførte tilstandsanalyser

En vesentlig del av samfunns målet for bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg er at kirkene bevares og tas i bruk på en bærekraftig måte⁸. I Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg er ett av kriteriene for måloppnåelse at antallet kirker med tilstandsgrad Bra (TG1) har økt i de tre bevaringsprogrammene (§1-2. b.) Basert på dette er det viktigste styringsparametret for Kirkebevaringsfondet tilstanden til de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene.

Å ha et godt system for måling og oppfølging av tilstanden til kirkebyggene er vesentlig for å kunne måle effekten av tildelingene som gjøres gjennom Kirkebevaringsfondet. Som vi har vist i de foregående kapitlene, er Kirkekontrollen en viktig del i et slikt system. Den kan imidlertid ikke stå alene, men bør suppleres med fagrapporter som utarbeides etter hvert som flere kirker gjennomgår overordnede forprosjekter.

Det vi vet om tilstanden til de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene per i dag er gjennomgått i de to foregående kapitlene. Som en oppsummering kan vi si at den egenrapporterte tilstanden (Kirkekontrollen) dessverre har gått ned siden forrige måling. Det er også grunn til å anta at den reelle tilstanden er dårligere enn det som fremgår av Kirkekontrollen. Dette baserer vi på gjennomgangen av eksisterende kunnskapsgrunnlag i form av tilstandsanalyser utført av fagpersoner. Her vurderes tilstanden gjennomgående som dårligere enn det som rapporteres i Kirkekontrollen⁹.

Kort om inventar

Bestillingen fra Barne- og familiedepartementet omfatter så vidt vi tolker det ikke omtale av tilstanden til det kulturhistoriske inventaret i kirkene. Det er allikevel ønskelig å komme med en kort kommentar, fordi inventaret inngår i kriteriene for måloppnåelse i Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

⁷ Dette kriteriet er «Antallet kirker med tilstandsgrad Bra (TG1) på kulturhistorisk verdifullt interiør har økt i de tre bevaringsprogrammene». Per i dag settes det ingen samlet TG på interiør eller inventar i en kirke etter gjennomført tilstandsundersøkelse.

⁸ Barne- og familiedepartementet (2024): Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. s. 21

⁹ Rapport fra Multiconsult 2014 hvor resultatene i Kirkekontrollen ble gjennomgått og evaluert (Dokumentkode 126643-NOTRFDV-001-Vurdering av vedlikeholdsetterslep). Gjengitt i Kirkekontrollen 2025 s. 53.

Det er hittil utført tilstandsvurdering av inventaret i seks kirker ved bruk av det til formålet utviklede systemet i Ordna eiendom. Tidligere tilstandsvurderinger er utført etter de enkelte leverandørers egne maler, og ikke nødvendigvis etter samme metodikk som i det nye systemet. Det er ikke satt en tilstandsgrad på inventaret som helhet per kirke hverken i gamle eller nye tilstandsvurderinger, og det er derfor vanskelig å si noe om den overordnede tilstanden på kulturhistorisk inventar. Kriteriet for måloppnåelse som gjelder inventar i Forskrift for tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirker er derfor per dags dato vanskelig å måle.

Styringsparameter S2: Kirker som har kommet i gang med bevaringsarbeider

Styringsparameter S2 a: Gjennomførte forprosjekter

I de følgende tabellene presenterer vi en oversikt over hhv. ferdigstilte og påbegynte forprosjekter, samt forprosjekter som det er gitt tilskudd til for 2026, fordelt på de tre bevaringsprogrammene.

Bevaringsprogram for middelalderkirker

	Ferdig	Påbegynt	Tildelt 2026
Overordnet	1	25	16
Særskilt	4	31	35
Til sammen	5	56	51

Bevaringsprogram for kirker fra år 1537-1850

	Ferdig	Påbegynt	Tildelt 2026
Overordnet	1	9	37
Særskilt	2	9	18
Til sammen	3	18	55

Bevaringsprogram for kirker oppført etter 1850

	Ferdig	Påbegynt	Tildelt 2026
Overordnet	0	7	50
Særskilt	1	9	22
Til sammen	1	16	72

Som tabellene viser er det foreløpig ikke mange forprosjekter som har rukket å bli ferdigstilt. Dette gjelder særlig de overordnede forprosjektene, som har 13 måneders klimalogging som ett av punktene i kravspesifikasjonen. Her er det kun ferdigstilt ni prosjekter. Det er derimot et betydelig antall prosjekter som er påbegynt, og enda flere som har søkt om og fått tildelt forprosjekt i siste søknadsrunde.

Det skal kun gjennomføres ett overordnet forprosjekt per kirke, og det er derfor mulig å regne ut andelen kirker i hvert bevaringsprogram som har gjennomført eller fått tildelt midler til slike prosjekter. Av 189 middelalderkirker har en andel på 22% (42 kirker) enten gjennomført, påbegynt eller fått tildelt midler til overordnede forprosjekter gjennom Kirkebevaringsfondet. Når vi vet at det

i forkant av fondets oppstart ble gjennomført tilstandsanalyser av 51 middelalderkirker i stein, vil det altså i løpet av de nærmeste to årene kunne foreligge et godt kunnskapsgrunnlag for halvparten av kirkene i dette bevaringsprogrammet. At andelen er særlig høy for middelalderkirkene er i tråd med prioriteringen i Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg § 2-3.

Når det gjelder særskilte forprosjekter kan det være mer enn ett prosjekt per kirke, og det er derfor ikke mulig å regne ut en prosentandel på samme måte som for de overordnede forprosjektene. Det høye antallet særskilte forprosjekter for middelalderkirker kan sannsynligvis sees i sammenheng med de 51 tilstandsanalysene som ble gjennomført på middelalderkirker i stein i forkant av oppstarten av Kirkebevaringsfondet. Her fikk kirkeeierne et «forsprang» for å komme i gang med de særskilte tilstandsanalysene som er nødvendige før oppstart av hovedprosjekter.

Antall kirker som har fått tilskudd 2024 - 2026			
	Middelalder	1537-1850	Nyere listeførte
Antall kirker i bevaringsprogrammet	189	327	441
Overordnet forprosjekt	42	47	57
Særskilt forprosjekt	70	29	32
Hovedprosjekt	49	32	59

Tabellen over oppsummerer antall kirker som har fått tilskudd til de ulike prosjekttypene, fordelt på de tre bevaringsprogrammene.

Styringsparameter S2 b: Gjennomførte tilstandsanalyser

Tilstandsanalyser vil som regel inngå i overordnet forprosjekt, men kan også utføres som særskilt forprosjekt for enkelte bygningsdeler. Det er hittil kun gjennomført ni forprosjekter, som beskrevet i avsnittet over. Det er gjennomført flest forprosjekter for middelalderkirker.

Ser man på antall overordnede forprosjekter som det er gitt tilskudd til i 2026, er antallet hele 103. Dette er en kraftig økning fra forrige tilskuddsrunde. Det skal altså utføres 103 tilstandsanalyser etter «NS 3424 nivå 2 utvidet» i løpet av kort tid. 16 av disse er på middelalderkirker.

En utfordring ved dette kan være regionale tilganger på kvalifiserte fagpersoner. De større rådgiverfirmaene har allerede opparbeidet seg bred erfaring med gjennomføring av tilstandsanalyser iht. NS 3424 nivå 2 utvidet, og har relativt stor kapasitet, samt at de tar oppdrag i hele landet. Det tar nok litt lengre tid for de mindre rådgivningsaktørene å kunne opparbeide et tilsvarende erfaringsgrunnlag, og ikke minst tilstrekkelig rutine og erfaring med å registrere data inn i Ordna eiendom. Bekymringen for kapasitet er ikke i første rekke knyttet til selve den byggfaglige kompetansen, men den samlede kapasiteten innenfor alle fagfelt som kreve for å gjennomføre og administrere et overordnet forprosjekt.

Styringsparameter S2 c: Gjennomførte tiltak, innsatsområde 2

Status og utvikling

For 2025 mottok kirkebevaringsfondet 21 søknader til innsatsområde 2. 13 av sakene fikk tilskudd og 8 fikk avslag. Ett av prosjektene er fullført og har bedt om sluttutbetaling, og 7 har bedt om delutbetaling. 2025 var første gang det åpnet for søknader til innsatsområde 2, og noen av prosjektene har hatt noen forsinkelser. Disse har fått en utsettelse på utbetaling av tilskudd til 2026. Det er allikevel stor tiltro til de prosjektene som har måtte endre sine fremdriftsplaner. De prosjektansvarlige har hatt en god dialog med sine saksbehandlere, og prosjektene er godt i gang.

For 2026 har det vært en stor økning i antall søknader. I denne søknadsrunden kom det inn 45 søknader, og 23 av disse har fått tilskudd. Det er stor variasjon i prosjektene, og mange tiltak bygger oppunder målene i strategien på en meget god måte. Det finnes noen unntak. Flere av disse søknadene dreier seg om forskingsarbeid. Det er også flere søknader som har fått avslag på grunn av at de ikke følger de formelle kravene.

Prosjektene som foreløpig har mottatt tilskudd vil samlet sett bidra til å styrke kapasitet og kompetanse i sektoren. Blant prosjektene som fikk tilskudd i 2026, etableres det to nye håndverks- og bygningsvernsentre, det legges til rette for et kvalitativt løft på rådgiversiden og det utdannes flere håndverkere med høy kompetanse innen antikvariske bygg. Vi vurderer at dette gir et godt grunnlag for økt kvalitet og gjennomføringsevne i bevaringsarbeidet, og for videre utvikling av innsatsområde 2 i kommende søknadsrunder.

Utfordringer

Utfordringene innen innsatsområde 2 er sammensatte. Over halvparten av prosjektene søkte for 2026 om en dekningsgrad utover 50% av prosjektkostnadene. Dette ser dels ut til å skyldes begrenset mulighet for egenfinansiering, men også at enkelte søkere ikke er kjent med at det i liten grad gis unntak fra hovedregelen om 50% egenandel. I tillegg er det en gjennomgående utfordring at søkere ikke følger formelle krav til søknaden slik som timesatser eller overførbarhet.

Videre er begrepet "kunnskap" i flere tilfeller tolket bokstavelig som et generelt formidlings- eller forskningsformål, uten at tiltaket er tydelig koblet til strategiens rammer for innsatsområde 2. Resultatet er at flere søknader kun nominelt oppfyller kravene til innsatsområde 2, men i realiteten har svak måloppnåelse når de vurderes opp mot strategien.

Presentasjon av gjennomførte prosjekter

Kyrkjekultur Vest AS sitt prosjekt "Rom for muligheter" hadde som mål å styrke samarbeidet og kompetansen i fagmiljøene som skal jobbe med bevaring av kulturhistorisk verdifulle kirker på Vestlandet. Gjennom en stor regional konferanse samlet prosjektet over 100 deltakere – fra kirkeeierne og kommunene til håndverkere, museumsmiljøer og andre fagpersoner innen kulturminnevern.

Konferansen var den første i sitt slag, og fungerte som en viktig møteplass der hele verdikjeden innen kirkebevaring kunne bli kjent med satsingen. Prosjektet fulgte målsettingene fra søknaden: å

bygge kontakter mellom relevante samarbeidspartnere, forberede markedet på hva bevaringsprogrammet vil vektlegge og å legge grunnlag for en god og bærekraftig «tilbudsrigg». Dette innebærer blant annet å styrke eksisterende fagmiljøer og stimulere til etablering av nye, spesialiserte miljøer som kan betjene hele Vestlandet. Samlet sett har prosjektet gitt regionen et sterkere og mer forberedt fagmiljø, som nå står bedre rustet til å møte de store behovene som følger av kirkebevaringsprogrammet.

Prosjektet til Fortidsminneforeningen Aust-Agder handler om å bygge opp et varig og kompetent fagmiljø for kalkbrenning – et av de mest sentrale tradisjonshåndverkene i istandsetting av historiske kirkebygg. Gjennom prosjektet blir det reist nye kalkovner, etablert nødvendig infrastruktur og utviklet et faglig opplegg for kurs og opplæring.

Parallelt med det praktiske byggearbeidet planlegges kursvirksomhet som skal bidra til å rekruttere flere murere og andre håndverkere med interesse for tradisjonelle teknikker. Kursene vil omfatte både selve brenningen og praktisk arbeid med kalk, og planlegges gjennomført i 2026. Kalken som brennes i de nye ovnene skal også testes i faktiske istandsettingsprosjekter for å sikre kvalitet og egnethet før kursstart. Gjennom dette prosjektet får regionen en faglig viktig og nødvendig ressurs i et marked der behovet for tradisjonelt murarbeid og antikvarisk kompetanse vil øke kraftig i årene som kommer.

Nidaros domkirkes restaureringsarbeider sitt prosjekt handler om å bygge opp mer kompetanse og bedre kapasitet i fagmiljøet som jobber med restaurering av kirkebygg. Pilotprosjektet utvikles i samarbeid med NTNU og Innlandet fylkeskommune og har som mål å etablere et nytt faglig løft innen bygningsvern og restaurering. Dette skal sikre at fremtidig arbeid på norske kirkebygg skjer på en faglig forsvarlig måte og med nok kvalifiserte håndverkere. Pilotprosjektet strekker seg over tre semestre og omfatter både utvikling av innholdet i studiet og gjennomføring av modulbaserte kurs på ulike læringsarenaer. Det utvikles samtidig en plan for hvordan modulene kan bygges videre ut til et helhetlig studieløp, på sikt en bachelorgrad.

Arbeidet er godt i gang. Høsten 2025 ble de to første modulene gjennomført. Totalt ti studenter med ulik relevant håndverksbakgrunn deltok. Studentene fikk også opplæring i arkivøk på Statsarkivet i Dora, brukte historiske tegninger i arbeidet og var på befaringer i Selbu kirke og Værnes kirke. Verkstedbasert undervisning ble gjennomført i NTNUs lokaler på Kalvskinnet, og eksamen ble avholdt i november og desember 2025.

Prosjektet bidrar direkte til innsatsområde 2 ved å styrke kompetansen i sentrale håndverksfag som steinhogging, tømring, smiing, maling og muring, og ved å øke kapasiteten av fagfolk som kan arbeide på vernede kirkebygg. Gjennom prosjektet etableres det nye utdanningsløp som sikrer langsiktig rekruttering og kan danne grunnstammen i fremtidig bygningsvernutdanning.

Styringsparameter S3: Kirker som har gjennomført hovedprosjekt og bruken av disse

Gjennomførte hovedprosjekter

2025 var det andre driftsåret for Kirkebevaringsfondet, og det er ennå et begrenset antall kirker som har rukket å fullføre sine omsøkte prosjekter, noe som gir et begrenset datagrunnlag for en omfattende analyse. Basert på innsendte sluttrapporter ser vi at 16 kirker har gjennomført hovedprosjekter. Flere av de fullførte prosjektene er relativt små, med en total bevilgning på under 500 000 kr., men Stavanger domkirke skiller seg ut med en total bevilgning for 2024 og 2025 på 25 400 000 kr. Gjennomførte hovedprosjekter fordeler seg på de ulike bevaringsprogrammene på følgende måte:

Bevaringsprogram	Antall	Andel kirker ¹⁰	Samlet total bevilgning (t.o.m. 2025)
Middelalderkirker	5	2,6 %	34 711 000 kr
Kirker 1537 – 1850	5	1,5 %	1 850 000 kr
Etter 1850	6	1,4 %	15 585 000 kr

Vi ser at prioriteringen av middelalderkirker i stein foreløpig ikke har gjort seg gjeldende i antall gjennomførte hovedprosjekter. Dette kan skyldes at kirkene som var først ute med å søke hadde prosjekter som allerede var igangsatt eller planlagt («gryteklare»). Ser man på det totale bevilgede tilskuddet til hvert bevaringsprogram, kommer middelalderkirkene best ut. Dette skyldes et svært høyt tilskudd på over 25 millioner kr. til Stavanger domkirke. Tar man ut dette, er det kirkene etter 1850 som har fått det høyeste samlede tilskuddet.

Pågående hovedprosjekter

Fordi de fullførte prosjektene er få, har vi også sett på antall pågående prosjekter. Dette er prosjekter som har fått tilskudd i 2024 og/eller 2025. De fleste har fått bevilgningene delvis utbetalt i 2025, men alle har en rest i henhold til vedtatt tilskudd.

De pågående hovedprosjektene fordeler seg på følgende måte:

Bevaringsprogram	Antall	Andel kirker	Samlet total bevilgning (t.o.m. 2025)
Middelalderkirker	24	12,7 %	73 839 000 kr
Kirker 1537 – 1850	16	4,9 %	28 140 000 kr
Etter 1850	28	6,3 %	245 153 000 kr

Her kommer middelalderkirkene noe bedre ut, men vi ser fortsatt at kirkene etter 1850 har flere igangsatte hovedprosjekter, og langt høyere total bevilgning. Det er viktig å merke seg at disse tallene trekkes betydelig opp av store prosjekter. For middelalderkirkene trekkes tallet opp av et tilskudd på 13 millioner kr. til Korskirken i Bergen, mens det for kirkene etter 1850 trekkes opp av et svært stort tilskudd på over 150 millioner kr. til Johanneskirken, også dette i Bergen.

¹⁰ Ved utregning av prosentandel for kirker som har gjennomført hovedprosjekter innenfor hvert bevaringsprogram, tas det forbehold om at det kun er ett hovedprosjekt per kirke.

Ser vi på andelen kirker med igangsatte hovedprosjekter av det totale antallet kirker i bevaringsprogrammene, er det 12,5% av middelalderkirkene som har pågående hovedprosjekter. De tilsvarende tallene er 4,8% for kirker 1537–1850 og 6,4% for kirkene etter 1850. Prosentvis kommer altså middelalderkirkene best ut, noe som er i henhold til prioriteringen i Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

Bruken av kirkene

I søknader til hovedprosjekter kreves at det vedlegges en plan for bruk, tilgjengeliggjøring og vedlikehold av kirken etter istandsetting. I sluttrapporteringen til Kirkebevaringsfondet er det imidlertid ikke krav om dokumentasjon av bruk og tilgjengeliggjøring. Dette gjør det vanskelig å si noe om dette punktet. Det er likevel rimelig å anta at kirker som har gjennomgått istandsettelse blir brukt minst like mye som før istandsettingen.

Økt bruk av kirkene utover vanlig kirkelig virksomhet måles bedre gjennom effektene av tiltak på innsatsområdene 3 og 4 (opplevelse og formidling, engasjement og deltakelse). For disse innsatsområdene har vi ennå ingen resultater å vise til, siden tilskudd først ble gitt til slike prosjekter i tildelingen for 2026. Økt bruk og tilgjengeliggjøring av den kirkelige kulturarven er imidlertid ett av kriteriene som er lagt til grunn ved tildeling av midler.

Avslutning

I dette vedlegget til Kirkebevaringsfondets årsrapport for 2025 har vi svart på bestillingen fra Barne- og familiedepartementet. Vi har redegjort for en nullpunktsmåling for tilstanden til de kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene basert på kirkekontrollen 2025. Her har vi trukket ut de tallene som gjelder kirker omfattet av Kirkebevaringsfondet. Tilstanden på klimaskallet for disse kirkene har blitt dårligere siden forrige gang Kirkekontrollen ble gjennomført. Når kontrollen fra 2025 benyttes som et nullpunkt for måling av effekten av tilskudd fra kirkebevaringsfondet, kan vi forvente en bedring i tilstand ved neste måling i forhold til dette nullpunktet.

Gjennom redegjørelsen for en nullpunktsmåling for kirkebyggene basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag, har vi vist at dette grunnlaget foreløpig er for tynt til å forsvare en kvantitativ analyse. Vi har foreslått at begrepet nullpunktsmåling i denne sammenhengen erstattes med startpunktsmåling og at dette knyttes til den enkelte kirke heller enn til utvalget som helhet. Videre har vi skissert et system for langsiktig oppfølging av tilstandsdata i Ordna eiendom. Et slikt system vil være viktig for måling av effekten av tilskuddene per kirke, og for langsiktig planlegging og prioritering av midler Kirkebevaringsfondet.

Vi har videre redegjort for status, utvikling og utfordringer for styringsparameterne S1–S3. Det er fortsatt et begrenset antall ferdigstilte prosjekter, men desto flere pågående og planlagte prosjekter. I gjennomgangen av disse har vi vist til noen tendenser i fordelingen av midler fra Kirkebevaringsfondet. Tendensene viser at middelalderkirkene prosentvis kommer godt ut, noe som er i tråd med Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirker. Det er også gjennomført flere gode tiltak på innsatsområde 2.

Tabell 1. Oversikt over fagrapporter (startpunktmålinger 2023 og 2024) på NS 3424, nivå 2+ (B)

Antall TG1-3 i fagrapporter Detaljert tilstandsvurdering nivå 2+ (B)											
			Grunn og fundamenter			Yttertak			Yttervegger		
			Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall
Bevarings-program	OrdnaID	Kirke	TG1	TG2	TG3	TG1	TG2	TG3	TG1	TG2	TG3
Middelalder	48	Kodal kirke	5	0	0	10	0	0	6	0	0
Middelalder	273	Gamle Glemmen kirke	1	1	1	2	1	0	3	0	0
Middelalder	531	Herøy kirke	3	1	0	4	4	3	2	4	1
Middelalder	599	Dypvåg kirke	0	3	1	3	3	4	2	3	0
Middelalder	624	Steigen kirke	0	2	0	0	3	1	0	3	1
Middelalder	664	Sakshaug gamle kirke	0	0	3	2	1	3	0	2	1
Middelalder	710	Nonneseter klosterkapell	0	2	0	0	1	0	0	1	1
Middelalder	747	Skaun kirke	3	0	0	7	1	0	1	2	1
Middelalder	767	Slidredomen	1	1	0	0	0	0	0	3	0
Middelalder	785	Østre Gausdal kirke	0	1	0	0	0	2	1	1	0
Middelalder	813	Trøgstad kirke	2	0	0	1	0	2	4	0	0
Middelalder	823	Trondenes kirke	0	2	0	2	1	0	1	2	0
Middelalder	824	Eidsberg kirke	1	0	0	1	2	0	0	0	0
Middelalder	958	Hurum kirke	3	0	0	1	1	1	4	0	0
Middelalder	1054	Ænes kyrkje	0	1	0	0	1	1	0	2	0
Middelalder	1060	Stange kirke	4	0	1	9	3	0	1	5	0
Middelalder	1062	Værnes kirke	0	2	0	3	4	0	3	2	0
Middelalder	1131	Berg stenkirke, Larvik	0	0	0	6	0	0	1	1	0
Middelalder	1152	Orre gamle kyrkje	1	0	0	6	0	0	1	0	1
Middelalder	1205	Andebu kirke	4	0	0	10	0	0	1	5	0
Middelalder	1207	Eidsvoll kirke	4	0	0	10	1	0	5	1	0
Middelalder	1213	Alstadhaug kirke, Skogn	4	0	0	14	4	0	2	4	0
Middelalder	1339	Kråkstad kirke	5	0	0	4	4	0	6	1	0
Middelalder	1357	Fon kirke	0	0	0	9	0	0	0	3	0
Middelalder	1368	Borgund kyrkje, Ålesund	0	7	0	14	1	0	0	7	0
Middelalder	1451	Romnes kirke	1	1	2	3	3	1	0	3	3
Middelalder	1458	Våler kirke, Østfold	1	2	1	2	1	0	3	3	0
Middelalder	1571	Hoff kirke, Østre Toten	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Middelalder	1667	Hove kyrkje	3	0	0	0	6	0	0	3	0
Middelalder	1682	Nes kyrkje, Gvarv, Sauherad	4	0	0	8	0	0	3	0	0
Middelalder	1769	Hobøl kirke	4	0	0	5	1	0	2	0	0
Middelalder	1969	Seljord kyrkje	2	0	0	4	4	2	3	1	0
Middelalder	1977	Styrvoll kirke	0	0	0	7	0	0	5	0	0
Middelalder	2085	Dolm kirke, Hitra	1	1	0	2	2	2	0	3	2
Middelalder	2117	Lunner kirke	3	2	1	12	3	0	3	2	0
Middelalder	2206	Leikanger kyrkje, Leikanger	3	1	0	6	5	1	1	6	0
Middelalder	2208	Veøy gamle kyrkje	3	2	0	5	0	5	4	2	0
Middelalder	2326	Selbu kirke	0	0	0	4	1	4	0	5	2

Middelalder	2334	Gamle Aker kirke	1	0	0	4	1	0	1	0	0
Middelalder	2426	Haug kirke, Ringerike	3	0	0	4	0	0	3	0	0
Middelalder	2509	Hustad kirke, Inderøy	4	0	0	5	1	2	1	1	3
Middelalder	2539	Borre kirke	0	0	0	8	0	0	2	4	0
Middelalder	2545	Nykirke kirke, Horten	3	0	0	4	0	3	5	1	0
Middelalder	2549	Fana kirke	1	3	0	11	1	0	0	6	0
Middelalder	2559	Skedsmo kirke	8	0	0	16	1	0	5	2	0
Middelalder	2600	Skoger gamle kirke	4	1	0	10	0	0	3	2	0
Middelalder	2603	Tromøy kirke	3	0	0	2	6	0	0	3	0
Middelalder	2612	Vang kirke, Hamar	0	0	0	1	2	0	2	0	0
Middelalder	2629	Ulnes kyrkje	1	2	0	5	3	2	0	3	2
Middelalder	2726	Gildeskål gamle kirke	1	0	0	2	1	3	1	4	0
Middelalder	2791	Kvinnherad kyrkje	0	1	0	0	1	2	0	1	0
Middelalder	2843	Rokke kirke	2	1	0	0	0	0	1	2	0
Middelalder	1339	Kråkstad kirke*	0	1	0	2	0	0	0	2	0
1537 – 1850	2889	Holter kirke, Nannestad*	4	0	0	6	2	0	3	1	0
1537 – 1850	3043	Tydal kirke*	1	0	0	5	4	0	0	5	0

*Undersøkt med oppdatert metode NS3424 nivå 2 utvidet

Tabell 2. Oversikt over fagrapporter sendt som vedlegg til KBF (startpunktmålinger) på NS 3424 nivå 1, 2 og 3 (A, B, C, D og E)

Dårligst TG på klimaskallpunkter, fagrapporter fra søknader og sluttrapporter KBF							Rapport nivå
Bevarings-program	OrdnaID	Kirke	År (startpunkt)	Grunn og fundamenter Dårligst TG	Yttervegger Dårligst TG	Yttertak Dårligst TG	
Middelalder	1067	Tanum kirke, Bærum	2025	IU	IU	3	E
Middelalder	2557	Hol gamle kyrkje	2024	2	3	3	B
Middelalder	19	Bønsnes kirke	2021	2	2	2	D
Middelalder	637	Hegge stavkyrkje	2025	1	2	2	E
Middelalder	725	Ingedal kirke	2018	IU	2	2	A
Middelalder	807	Follebu kirke	2025	IU	2	2	D
Middelalder	1060	Stange kirke	2025	3	3	2	B
Middelalder	1682	Nes kyrkje, Gvarv	2023	1	2	3	B
Middelalder	2032	Vår Frue kirke, Trondheim	2018	3	3	3	A
Middelalder	2180	Fiskum gamle kirke	2024	IU	IU	IU	E
Middelalder	2509	Hustad kirke	2025	1	3	2	B
Middelalder	2513	Moster gamle kyrkje	2022	IU	IU	IU	E
Middelalder	2608	Siljan kirke	2024	3	3	1	B
Middelalder	2629	Ulnes kirke	2023	2	3	3	B
1537-1850	89	Hemne kirke, Hemne	2025	IU	IU	3	E
1537-1850	95	Høydalsmo kyrkje	2025	2	3	2	D/E
1537-1850	647	Strømsgodset kirke	2022	IU	IU	IU	D
1537-1850	859	Gjerdrum kirke	2024	2	2	2	A
1537-1850	1761	Tomter kirke	2025	1	1	3	D

1537-1850	2607	Øye kyrkje, Vang	2025	2	2	3	B
1537-1850	2715	Nordby kirke, Ås	2025	1	2	1	Nivå 1
Nyere listeførte	101	Trefoldighet kirke, Arendal	2020	2	3	3	A
Nyere listeførte	163	Kragerø kirke	2021	IU	IU	IU	E
Nyere listeførte	178	Heni kirke	2024	2	2	2	A
Nyere listeførte	184	Trefoldighetskirken, Oslo	2025	IU	3	2	E
Nyere listeførte	314	Sørvik kirke	2025	2	3	2	B
Nyere listeførte	358	Narvik kirke	2020	2	3	3	A
Nyere listeførte	507	Stårheim kyrkje	2023	IU	IU	IU	D
Nyere listeførte	571	Honningsvåg kirke	2020	2	2	3	D
Nyere listeførte	622	Kroer kirke	2025	2	3	IU	IU
Nyere listeførte	736	Nes kirke, Nes	2020	3	3	3	D
Nyere listeførte	795	Østerås kirke	2025	IU	2	1	D
Nyere listeførte	900	Røa kirke	2025	IU	2	2	D
Nyere listeførte	908	Ullensaker kirke	2019	3	IU	3	A
Nyere listeførte	1127	Hjelmeland kyrkje	2020	IU	IU	3	Nivå 1
Nyere listeførte	1180	Deset kirke	2022	IU	IU	3	D
Nyere listeførte	1298	Bragernes kirke	2020	3	1	3	A
Nyere listeførte	2034	Fagerborg kirke	2025	2	3	2	E
Nyere listeførte	2089	Ris kirke	2025	IU	2	2	E
Nyere listeførte	2177	Gravberget kirke	2024	1	2	IU	D
Nyere listeførte	2299	Fjell kyrkje, Sotra	2022	2	3	3	E
Nyere listeførte	2415	Bryn kirke	2025	IU	2	3	D
Nyere listeførte	2416	Høvik kirke	2025	IU	2	3	D
Nyere listeførte	2473	Havstein kirke	2020	3	3	3	A